

*Д. Г. Хоружий,
здобувач кафедри банківської справи
Київського національного торговельно-економічного університету*

DOI: 10.32702/2306-6814.2019.6.64

ЗАПОБІГАННЯ БАНКІВСЬКИМ КРИЗАМ: ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКОГО БАНКІВСЬКОГО СОЮЗУ

D. Khoruzhji,
graduate student, Department of Banking, Kyiv national university of trade and economics, Kyiv

PREVENTION OF BANK CRISIS: EXPERIENCE OF THE EUROPEAN BANKING UNION

Статтю присвячено аналізу та узагальненню досвіду діяльності Європейського банківського союзу створеного у 2012 році. Визначено його цільове призначення щодо недопущення зростання суверенних боргів держав і макроекономічної дестабілізації в країнах ЄС, уніфікації досить різноманітних практик пруденційного регулювання з боку національних органів держав-членів ЄС. Охарактеризовано три ключові елементи діяльності Європейського банківського союзу щодо запобігання банківським кризам та забезпечення фінансової стійкості банківської системи: єдиний механізм нагляду; єдиний механізм санації; європейська система гарантування вкладів. Розкрито особливості та інституційні функції Європейського центрального банку, який здійснює нагляд за фінансовою стабільністю банків, а також визначено п'ять основних способів виведення неплатоспроможних банків з ринку. Зазначено, що з урахуванням високих загроз стабільності банківського сектора на глобальному рівні, діяльність Європейського банківського союзу здатна забезпечити ефективний багатовекторний механізм запобігання фінансовим кризам у країнах ЄС. Цей досвід є корисним і для України.

The article is devoted to the analysis and generalization of the experience of the European Banking Union created in 2012. Its purpose is defined in order to prevent the growth of sovereign debt of states and macroeconomic destabilization in the EU countries, unification of quite a

variety of practices of prudential regulation by the national authorities of the member states of the EU. Three key elements of the activities of the European Banking Union for preventing bank crises and ensuring financial stability of the banking system, namely: Single Supervisory Mechanism (SSM) is described; Single Mechanism of Resolution (SRM); European Deposit Guarantee Scheme (EDGS). The article features institutional functions of the European Central Bank, which oversees the financial stability of banks, are disclosed, as well as identifies five main ways of removing insolvent banks from the market. It is noted that taking into account the high threats to the stability of the banking sector at the global level, the activities of the European Banking Union can provide an effective multi-vector mechanism for preventing financial crises in the EU. This experience is also useful for Ukraine. Taking into account the high threats to stability of the banking sector at the global level, an effective multi-vector mechanism for preventing financial crises is being developed. This mechanism should work in four main areas: early detection of threats and prediction of crises; preventive measures for the avoidance and localization of crises; operational response to crisis phenomena to prevent economic shocks, as well as regulatory, methodological, instrumental and institutional provision of regulatory measures. In this context, the most effective mechanism for preventing bank crises at the present stage can be considered the creation in 2012 of the European Banking Union, which consists of three main elements: the Single Monitoring Mechanism, the Unified Recovery Mechanism, the European Deposit Guarantee Facility and systematically introduces a centralized mechanism for the application of norms EU banking law, which allows for the regulation of the banking system and the prevention of crises in it.

Ключові слова: банківська криза, фінансова стабільність, Європейська банківська система, механізми нагляду та санації, гарантування вкладів, Європейський центральний банк.

Key words: banks with foreign capital, the development strategy of banks with foreign capital, the business model of banks with foreign capital, capitalization, stability and reliability of the European banks.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ І ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Забезпечення фінансової стійкості банківської системи виступає чинником протистояння зовнішнім і внутрішнім процесам, які впливають на її дестабілізацію. Зважаючи на те, що рівень фінансової стійкості банківських систем країн світу значно коливається, постійно актуальною стає проблема запобігання цим явищам, а саме необхідності розробки комплексу заходів щодо підвищення результативності регулювання, нагляду та управління фінансовими ринками для забезпечення фінансової стійкості банківських систем.

У цьому контексті потребує вивчення досвід діяльності Європейського банківського союзу, місія якого, пов'язана із недопущенням у майбутньому руйнівних наслідків фінансово-економічних криз, формуванням

основи розвитку внутрішнього ринку ЄС. Для складної економічної ситуації, яка склалась в Україні, найбільш актуальним є питання запобігання банківським кризам та вивчення відповідних інструментів, що застосовує Європейський банківський союз. Аналіз та імплементація досвіду Європейського банківського союзу у практику банківської системи України є актуальними та соціально-важливими завданнями для економічного розвитку нашої країни.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Зважаючи на багатоаспектність наукової проблеми щодо діяльності Європейського банківського союзу, інтерес до вивчення цього питання виникає у науковців з різних галузей знань: юристів, фахівців з міжнародного права, державного управління, банківської діяльності, фінансистів та інші. Аналіз останніх публікацій

вчених у галузі банківської справи засвідчив, що вітчизняними науковцями Барановским О.І. [1], Вдовичиним Я.І. [2], Козюком В.В. [3], Савчуком С.С. [4], Шульгою Н.П. [5] та іншими вивчалися різні аспекти цього питання: від загальних до конкретних. У поле уваги дослідників увійшли питання державного регулювання кредитних послуг в умовах банківської кризи, регулювання валютного ринку, стресостійкість банківської системи тощо. Особливості та досвід Європейського банківського союзу, нормативне забезпечення його діяльності висвітлено у працях зарубіжних учених Багліоні А. [6], Вессельса В., Хентаенса М. [14], Фокса В. [13], чисельних електронних ресурсах. Враховуючи той факт, що дослідники розглядали різні аспекти діяльності Європейського банківського союзу, є необхідність вивчення її основних механізмів, різноманітних практик пруденційного регулювання які сприяють стабілізації банківської системи у країнах ЄС.

МЕТА СТАТТІ

Розкрити особливості та досвід Європейського банківського союзу щодо упередження фінансово-економічної нестабільності та регулювання банківської системи, запобігання кризам у країнах ЄС.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Європейський банківський союз було створено на Саміті держав-членів ЄС 29.06.2012 р., що засвідчувало фінальний етап формувальної стадії економічного та валютного союзу ЄС. Провідною метою створення цього об'єднання була необхідність розробки єдиного централізованого механізму застосування норм банківського права у країнах ЄС. Для недопущення зростання суверенних боргів держав і макроекономічної дестабілізації в країнах ЄС виникла потреба в уніфікації досить різноманітних практик пруденційного регулювання з боку національних органів держав-членів ЄС, особливо щодо надання значної фінансової підтримки приватним банкам та позичальникам. Це і обумовило необхідність створення цієї інституції в ЄС.

В основу функціонування ЄБС покладено три ключові елементи: [7]

1. Єдиний механізм нагляду (Single Supervisory Mechanism, SSM).
2. Єдиний механізм санації (Single Resolution Mechanism, SRM).
3. Європейська система гарантування вкладів (European Deposit Guarantee Scheme, EDGS).

Єдиний механізм нагляду (SSM) спрямований на передання окремих повноважень з пруденційного нагляду за діяльністю банків від національних органів країн-членів Єврозони до Європейського центрального банку. Причому до Єдиного механізму нагляду країн ЄС можуть також приєднатися країни-члени ЄС, які не є учасницями Єврозони.

Роль Європейського центрального банку полягає у тому, що він здійснює прямий нагляд за діяльністю зареєстрованих у країнах-членах ЄС банків, які належать до категорії системно важливих. До цієї категорії відносять банки, які мають такі характеристики [8]:

- сукупний розмір активів перевищує 30 млрд євро;
- сукупний розмір активів перевищує 5 млрд євро і 20% ВВП країн-членів ЄС, в яких вони зареєстровані;
- визнані національними органами пруденційного нагляду як системно-значимі для відповідної країни-члена ЄС;

— отримують пряму допомогу по лінії Європейського механізму фінансової стабільності і / або Європейського стабілізаційного механізму.

Крім того, до категорії системно важливих банків належать інші установи, самостійно визначені Європейським центральним банком як значимі, та які мають відокремлені підрозділи на території не менш ніж двох країн ЄС.

Повноваження з пруденційного нагляду за 130 системно значимими банками, на які припадає майже 80% активів Єврозони, здійснює Європейський центральний банк [16]. Зокрема, він видає ліцензії, самостійно здійснює погодження набуття або збільшення істотної участі, проводить перевірки, забезпечує дотримання стандартів, здійснює консолідований нагляд за діяльністю банків та банківських груп.

Пруденційний нагляд за іншими банками продовжують здійснювати відповідні національні органи у тісній взаємодії з Європейським центральним банком (ЄЦБ). За такими банками національні органи країн проводять безпосередній, а ЄЦБ — опосередкований нагляд.

До того ж, за всіма банками, зареєстрованими в країнах-членах ЄС, ЄЦБ передаються окремі повноваження з пруденційного нагляду, зокрема:

- здійснювати виїзні інспекційні перевірки діяльності банків;
 - встановлювати підвищені нормативи, вимоги до резервування коштів та інші вимоги до діяльності банків;
 - вимагати вжиття заходів щодо запобігання неплатоспроможності банків;
 - встановлювати обмеження, приймати рішення про зупинення чи припинення здійснення окремих видів діяльності чи операцій;
 - вимагати зниження рівня ризиків;
 - встановлювати обмеження або забороняти здійснення розподілу прибутку (в тому числі виплачувати дивіденди);
 - вимагати будь-яку інформацію від банків та подання необхідних документів;
 - отримувати усні та письмові пояснення від працівників банків, проводити з ними співбесіди;
 - вимагати заміни члена виконавчого органу банку, який не відповідає вимогам щодо ділової репутації та/або професійної придатності, а також накладати штрафи на банки.
- Інституційно Європейський центральний банк здійснює нагляд шляхом створення спільних наглядових груп (Joint Supervisory Teams). Групи формуються зі складу представників ЄЦБ та національних органів пруденційного нагляду. Функціонування спільних наглядових груп спрямовано на обмін досвідом та забезпечення одностороннього і послідовного застосування норм банківського права ЄС в усіх країнах-членах ЄС [17].
- Другим елементом ЄБС є Єдиний механізм санації (SRM), яким передбачено використання єдиних загаль-

Таблиця 1. Макропруденційні індикатори, що використовуються банками окремих країн

Показники	Банк Фінляндії	Банк Норвегії	Банк Швеції	Федеральна корпорація страхування депозитів
Показники банківського сектору	Оцінка банківських збитків. Оцінка проблемних кредитів	Співвідношення капітал/активи. Тренди прибутковості Дохідність активів. Спред між коротко- і довгостроковими процентними ставками. Тренди операційних витрат. Співвідношення депозитів/кредитів. Динаміка депозитів і кредитів. Тренди ризикованості корпоративних боргів. Прогнозування прострочених боргів	Тренди прибутковості. Дохід на активи. Спред між коротко і довгостроковими процентними ставками. Динаміка операційних витрат. Ціни на банківські акції. Динаміка банкрутства. Відсоток прострочених позик по секторам економіки. Заборгованість за секторами і показник співвідношення між вартістю боргів і їх обслуговуванням. Вразливість партнерів до ризику	Відношення акцій до активів. Темпи зростання активів і пасивів. Темпи зростання кредитування. Волатильність активів і пасивів. Концентрація кредитного портфеля і тенденції у її зміні. Динаміка. Співвідношення вартості цінних паперів до активів, пасивів і активів, волатильності пасивів до волатильності активів
Макроекономічні зміни	Ринкові процентні ставки та валютний курс Ціни акцій. Темпи ВВП. Заощадження й інвестиції. Динаміка грошових агрегатів. Стан платіжного балансу	Зміни процентної ставки. Темпи зростання позик. Фондові індекси. Темп ВВП. Рівень заборгованості фінансових і не фінансових корпорацій	Рівень реальної процентної ставки. Темп зростання позик. Динаміка інфляції й очікувань. Розвиток посередництва і конкуренції	

Джерело: складено автором.

ноєвропейських правил надання фінансової допомоги проблемним та неплатоспроможним банкам, а також єдиних правил виведення неплатоспроможних банків з ринку [14]. У рамках SRM, який почав функціонувати з 01.01.2016, створено Раду з санації (Single Resolution Board) та Санаційний фонд (Single Resolution Fund). Основними функціями Ради з санації є:

- прийняття рішень про застосування механізмів санації до проблемних або неплатоспроможних банків;
- управління Санаційним фондом;
- прийняття рішень про виділення грошових коштів із Санаційного фонду для підтримки банків.

Кошти Санаційного фонду формуються за рахунок відрахувань банків, що беруть участь у реструктуризації проблемного банку. Очікується, що в розпорядженні фонду до 2025 р. перебуватиме до 1% всіх застрахованих депозитів На відміну від Єдиного механізму нагляду, SRM застосовується не тільки до банків країн-членів Єврозони, а також до банків інших країн, що діють на території відповідних країн.

У рамках SRM Рада з санації тісно співпрацює за національними органами країн, відповідальними за регулювання та виведення з ринку проблемних та непла-

тоспроможних банків. Так, національні органи зобов'язані реалізувати рішення Ради з санації на території відповідної країни-члена Єврозони. Виведення з ринку малих банків здійснюється національними органами без залучення Ради з санації [2].

Основним документом, що визначає порядок фінансового оздоровлення банків та процедуру виведення неплатоспроможних банків з ринку, є Директива 2014/59/ЄС Європейського парламенту та Ради ЄС від 15.05.2014 "Про основні положення щодо фінансового оздоровлення та виведення з ринку неплатоспроможних банків та інвестиційних фірм" [9]. Директива 2014/59/ЄС базується на Основних принципах ефективних режимів виведення з ринку фінансових установ та визначає порядок дій з попередження неплатоспроможності банків шляхом їх фінансового оздоровлення (санації), порядок вжиття завчасних заходів для попередження неплатоспроможності, порядок виведення неплатоспроможних банків з ринку у разі, якщо їм не вдається уникнути неплатоспроможності, а також порядок співробітництва та взаємодії між компетентними органами країн-членів ЄС.

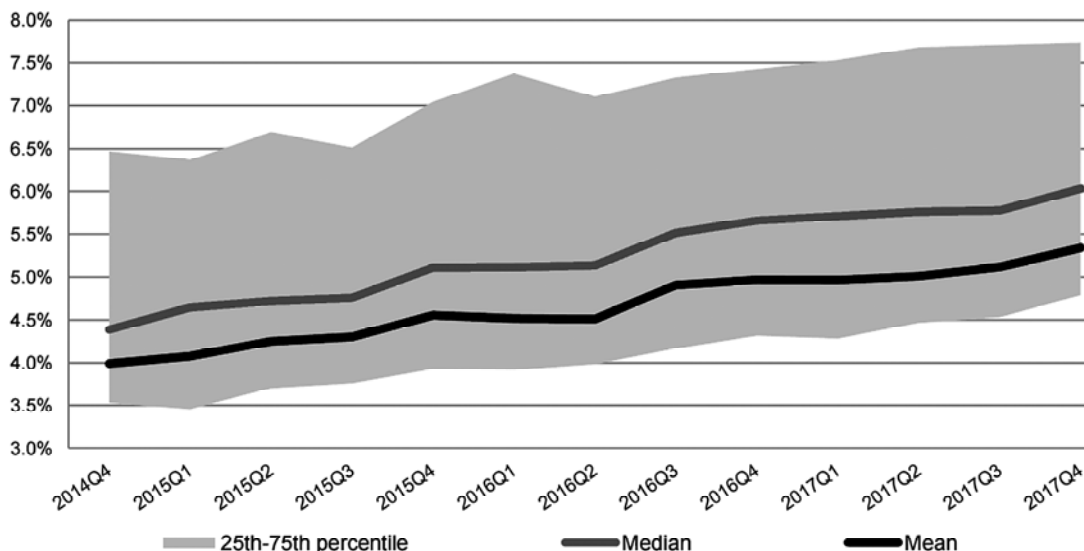

Рис. 1. Динаміка коефіцієнта адекватності капіталу (СЕТ1) 1-рівня банків Єврозони з 4 кв. 2014 по 4 кв. 2017 рр.

Джерело: [17].

Директивою 2014/59/ЄС передбачено п'ять основних способів виведення неплатоспроможних банків з ринку [10]:

1. Процедура "бейл-ін" (bail-in) — передбачає списання незабезпечених вимог кредиторів та/або їх конвертацію в частку в статутному капіталі банку (наприклад, в акції), тим самим збитки банку перекладаються на його акціонерів (учасників) та кредиторів. У випадку конвертації незабезпечених вимог кредиторів у частку в статутному капіталі відбувається капіталізація банку на суму, необхідну для покриття збитків. При цьому кредитори стають акціонерами (учасниками) банку та отримують право на дивіденди від майбутніх прибутків. У випадку списання незабезпечених вимог кредиторів зменшується загальна сума зобов'язань кредитної установи, що розширює можливості для її фінансового оздоровлення.

2. Продаж неплатоспроможного банку (цілком або його частини) новому інвестору.

3. Передання активів та зобов'язань неплатоспроможного банку перехідній установі з подальшим її продажем новому інвестору.

4. Передання негативно класифікованих активів та зобов'язань неплатоспроможного банку спеціальній установі проблемних активів (приймаючій установі) з метою очищення балансу неплатоспроможного банку та подальшого продажу новому інвестору.

5. Надання фінансової підтримки держави як кредитора останньої інстанції або тимчасовий перехід банку у державну власність шляхом його націоналізації. Згідно з Директивою 2014/59/ЄС цей спосіб є винятковим та може застосовуватися лише при виникненні надзвичайної ситуації, що може спричинити системну кризу, а також якщо використання всіх інших способів виведення неплатоспроможних банків з ринку не дали позитивного результату.

Зазначені способи виведення неплатоспроможних банків з ринку можуть використовуватися окремо або поєднуватися з іншими з метою досягнення оптимального результату [18].

З моменту створення та до нині діяльність ЄБС є досить успішною щодо зниження ризиків банківської сфери. Так, станом на 2 листопада 2018 р. оприлюднено стрес-тести 33 банків, що становлять 70% банківських активів ЄС [11].

Однак пруденційний нагляд також враховує низку чинників, які складно кількісно виміряти. Це структура фінансової системи і ринку, відповідність регуляторної практики світовим стандартам, класифікація кредитів, якість нагляду за фінансовими інститутами, законодавча база, включаючи процедуру банкрутства, мотиваційну і страхову мережу: процес лібералізації і дерегуляції. Аналіз якісних характеристик має відбуватися паралельно з аналізом кількісних індикаторів і при цьому враховувати інституційну та регуляторну структуру окремої країни. Тому в різних країнах існують певні відмінності у спрямованості такого аналізу. Доречно зауважити, що центральні банки окремих країн велику увагу приділяють як показникам банківського сектора, так і макроекономічним, що представлено у таблиці 1.

Слід зазначити, що останніми роками підходи до наглядової роботи та оцінки фінансової стійкості банків еволюціонували в напрямку більш детального врахування впливу різних стресових сценаріїв на капітал та ліквідність.

Детальна оцінка ЄЦБ якості активів, а також стрес-тестування активів і ліквідності найбільших банків складалася з двох пов'язаних частин: оцінки якості активів та стрес-тестування. Оцінка якості активів фокусується на найбільш ризикованих і непрозорих складових банківських балансів і передбачає три етапи:

— вибір портфелів: ЄЦБ обирає портфель для включення в перевірку залежно від системної важливості банку;

— виконання: перевірка якості даних, класифікація прострочених кредитів, суцільна оцінка активів та забезпечення;

— порівняння: проводить порівняння результатів при різних стандартах звітності та обліку у банках, що належать до різних юрисдикцій.

Під час стрес-тестування ЄЦБ перевіряє банки на стійкість до кредитного, ринкового і суверенного ризиків, а також ризику зміни вартості капіталу на грошово-кредитному ринку шляхом сценарного моделювання економічних шоків. Серед параметрів шоківих макроекономічних сценаріїв розглядаються динаміка ВВП, інфляції, безробіття та ряд інших показників.

Таким чином, за період діяльності ЄБС помітний значний прогрес щодо підвищення стійкості банків Єврозони (рис. 1).

Коефіцієнти капіталу першого рівня банків Єврозони значно покращилися за період з 4-го кварталу 2014 р. по 2017 р. по усіх групах банків.

Третій елемент ЄБС, представлений Європейською системою гарантування вкладів, передбачає підвищення стійкості до національних економічних криз та мінімізацію негативного впливу, спричиненого неплатоспроможністю банків, на національні економіки [12]. На відміну від інших двох інших елементів ЄБС, Європейська система гарантування вкладів наразі не передбачає створення централізованого інституційного механізму шляхом передання повноважень від національних органів держав до європейських інституцій, а стосується гармонізації національних законодавств з метою питань уникнення регуляторного арбітражу, пов'язаного з гарантуванням вкладів. Зокрема встановлено єдину гарантовану суму відшкодування за вкладами — 100 тис. євро за всіма вкладами одного вкладника-фізичної особи в одній кредитній установі. В рамках Європейської системи гарантування вкладів розглядається можливість формування Європейського фонду гарантування вкладів (у строк до 2024 р.). У випадку його створення передбачається здійснити передання окремих повноважень зі здійснення виплат та акумулювання страхових внесків від національних органів до Європейського фонду гарантування вкладів. На першому етапі передбачається, що Європейський фонд здійснюватиме гарантування вкладів спільно з національними органами, при цьому частка Європейського фонду поступово збільшуватиметься завдяки зменшенню частки національних органів. Починаючи з 2024 р., повноваження із гарантування вкладів будуть повністю передані від національних органів до Європейського фонду (при цьому, як і раніше, система гарантування вкладів стосуватиметься лише вкладів до 100 тис. євро), а національні органи здійснюватимуть адміністрування виплат від Європейського фонду вкладникам на місцях [12, с. 27].

У рамках ЄБС здійснюється амбітна спроба систематизувати джерела банківського права ЄС в Єдину збірку правил (Single Rulebook) для забезпечення одноманітного та послідовного застосування банківського права ЄС на території всіх держав-членів та, відповідно, підвищення ефективності банківського сектора ЄС [15]. Наразі в Єдиній збірці правил систематизовано вимоги чотирьох основоположних документів:

— Директиви 316/36/ЄС Європейського парламенту та Ради ЄС від 26.06.2013 про доступ до діяльності кредитних установ та пруденційний нагляд за кредитними установами та інвестиційними фірмами;

— Регламенту № 575/2013 р. Європейського парламенту та Ради ЄС від 26.06.2013 про пруденційні вимоги до діяльності кредитних установ та інвестиційних фірм;

— Директиви 2014/59/ЄС Європейського парламенту та Ради ЄС від 15.05.2014 про визначення основоположних правил санації кредитних установ та виведення неплатоспроможних кредитних установ з ринку;

— Директиви 2014/49/ЄС Європейського парламенту та Ради ЄС від 16.04.2014 про системи гарантування вкладів.

До Єдиної збірки правил включені також технічні стандарти, розроблені Європейською службою банківського нагляду та затверджені Європейською комісією, що визначають порядок реалізації зазначених актів, а також методичні рекомендації Європейської служби банківського нагляду з питань їх виконання [15].

ВИСНОВКИ

Відтак на сучасному етапі розвитку світової банківської системи істотно збільшується перелік ризиків, що створюють загрози її стабільності та провокують фінансові кризи, при цьому наслідки таких криз можуть мати катастрофічний характер. З урахуванням високих загроз стабільності банківського сектора на глобальному рівні виробляється ефективний багатовекторний механізм запобігання фінансовим кризам. Цей механізм має працювати в чотирьох основних площинах: раннє розпізнавання загроз і прогнозування криз; превентивні заходи щодо уникнення і локалізації криз; оперативне реагування на кризові явища для недопущення економічних шоків, а також нормативно-правове, методичне, інструментальне та інституційне забезпечення регулятивних заходів. У цьому контексті, найбільш ефективним механізмом запобігання банківським кризам на сучасному етапі можна вважати створення в 2012 р. Європейського банківського союзу, який складається з трьох основних елементів: Єдиного механізму нагляду, Єдиного механізму санації, Європейської системи гарантування вкладів та системно впроваджує централізований механізм застосування норм банківського права ЄС, що дозволяє регулювати банківську систему та запобігати кризам в неї.

Література:

1. Барановський О. Європейські банки під тиском боргової кризи. — Вісник НБУ. — 2011. — № 11. — С. 16—23.
2. Вдовичин Я.І. Роль єдиного наглядового механізму в забезпеченні стабільності Єврозони. Науковий вісник Херсонського державного університету. — 2014. — № 7. — С. 67—71.
3. Козюк В.В. Європейський банківський союз: заповнюючи прогалину в теорії оптимальних валютних зон. Банківська справа. — 2016. — № 4. — С. 3—12.
4. Савчук С.С. Створення Європейського банківського союзу як завершальна стадія формування Економічного і валютного союзу ЄС. Журнал європейського і порівняльного права. — Вип.1. — 2017. — С. 76—87.
5. Шульга Н.П., Гордієнко Т.М. Вектори розвитку кредитного ризик-менеджменту банку. Вісник Київсь-

кого національного торговельно-економічного університету. — 2015. — № 1. — С. 88—102.

6. Baglioni A. The European Banking Union: A Critical Assessment. — London: Palgrave Macmillan, 2016. — P. 1.

7. Banking Union. URL: http://ec.europa.eu/finance/general-policy/banking-union/index_en.htm

8. Council Regulation 1024/2013 of 15 October 2013. Conferring Specific Tasks on the European Central Bank Concerning Policies Relating to the Prudential Supervision of Credit Institutions. Official Journal of the European Communities. — 2013. — № L 287. — P. 63—89.

9. Directive 2014/59/EU of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014. Establishing a Framework for the Recovery and Resolution of Credit Institutions and Investment Firms. Official Journal of the European Communities. 2014. — № L 173. — P. 190—348.

10. Directive 2014/59/EU of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32014L0059>

11. EBA stress test shows euro area banks are more resilient to financial shocks. URL: <https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/pr/date/2018/html/ssm.pr181102.en.html>

12. European deposit insurance scheme. URL: http://ec.europa.eu/finance/general-policy/banking-nion/europeandeposit-insurance-scheme/index_en.htm.

13. Fox B. Who pays the bills in banking union? / B. Fox. — Access mode: <http://euobserver.com/economic/120835>

14. Haentjens M., Wessels B. Research Handbook on Crisis Management in the Banking Sector. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2015. — P. 83.

15. Interactive Single Rulebook. URL: https://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/single-rulebook/interactivesingle-rulebook/-/interactive-single-rulebook/main_documents

16. Implementation of Basel standards. A report to G20 Leaders on implementation of the Basel III regulatory reforms. URL: <http://www.bis.org/bcbs/publ/d299.pdf>

17. Overview of Progress in Achieving Risk Reduction Measures (RRMs). URL: <https://www.consilium.europa.eu/media/35862/riskreduction.pdf>

18. Understanding Bank Recovery and Resolution in the EU: a Guidebook to the BRRD. — World Bank Group, 2016. 173 p.; p. 5; 6; 29—33.

References:

1. Baranovs'kyj, O. (2011), "European banks under pressure from the debt crisis", *Visnyk NBU*, vol. 11, pp. 16—23.

2. Vdovychyn, Ya.I. (2014), "The role of a single supervisory mechanism in ensuring of the Eurozone stability", *Naukovyj visnyk KhDU*, vol. 7, pp. 67—71.

3. Koziuk, V.V. (2016), "European Banking Union: filling the gap in the theory of optimal currency zones", *Bankivs'ka sprava*, vol. 4, pp. 3—12.

4. Savchuk, S.S. (2017), "Creation of the European Banking Union as the final stage of the formation of the Economic and Monetary Union of the EU", *Zhurnal*

porivnial'noho i evropejs'koho prava, vol. 1, available at: <http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pravo/article/download/3081/2765> (Accessed 15 Feb 2019).

5. Shul'ha, N.P. and Hordiienko, T.M. (2015), "Vectors of development of credit risk management of the bank", *Visnyk Kyivs'koho natsional'noho torhovel'no-ekonomichnoho universytetu*, vol. 1, pp. 88—102.

6. Baglioni, A. (2016), *The European Banking Union: A Critical Assessment*, Palgrave Macmillan, London, UK.

7. European Commission (2018), "Banking Union", available at: http://ec.europa.eu/finance/general-policy/banking-union/index_en.htm (Accessed 15 Feb 2019).

8. European Communities (2013), "Council Regulation 1024/2013 of 15 October 2013. Conferring Specific Tasks on the European Central Bank Concerning Policies Relating to the Prudential Supervision of Credit Institutions", *Official Journal of the European Communities*, vol. L 287, pp. 63—89.

9. Access to European Union law (2014), "Directive 2014/59/EU", available at <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2014/59/oj> (Accessed 15 Feb 2019).

10. European Parliament and of the Council (2014), "Directive 2014/59/EU of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014", available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32014L0059> (Accessed 25 Feb 2019).

11. European Central Bank (2018), "EBA stress test shows euro area banks are more resilient to financial shocks", available at: <https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/pr/date/2018/html/ssm.pr181102.en.html> (Accessed 25 Feb 2019).

12. European Commission (2019), "European deposit insurance scheme", available at: http://ec.europa.eu/finance/general-policy/banking-nion/europeandeposit-insurance-scheme/index_en.htm (Accessed 25 Feb 2019).

13. Fox, B. (2013), "Who pays the bills in banking union?", available at: <http://euobserver.com/economic/120835> (Accessed 25 Feb 2019). / B.Fox.- Access mode:..

14. Haentjens, M. and Wessels, B. (2015), *Research Handbook on Crisis Management in the Banking Sector*, Edward Elgar Publishing, Cheltenham, UK.

15. European Banking Authority (2019), "Interactive Single Rulebook", available at: https://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/single-rulebook/interactivesingle-rulebook/-/interactive-single-rulebook/main_documents (Accessed 25 Feb 2019).

16. Basel Committee on Banking Supervision (2015), "Implementation of Basel standards. A report to G20 Leaders on implementation of the Basel III regulatory reforms", available at: <http://www.bis.org/bcbs/publ/d299.pdf> (Accessed 25 Feb 2019).

17. EMU (2018), "Overview of Progress in Achieving Risk Reduction Measures (RRMs)", available at: <https://www.consilium.europa.eu/media/35862/riskreduction.pdf> (Accessed 25 Feb 2019).

18. World Bank Group (2016), *Understanding Bank Recovery and Resolution in the EU: a Guidebook to the BRRD*, World Bank Group, Washington, D.C., U.S.

Стаття надійшла до редакції 06.03.2019 р.